

'คีนป่านาน'

โมเดลกฎหมายพิเศษเพื่อบูรณาการแผ่นดิน

สภาพผืนป่าของจังหวัดน่านที่ปัจจุบันหลงเหลือความอุดมสมบูรณ์อยู่แค่ 72 เปอร์เซ็นต์จากทั้งหมดกำลังถูกเรียกร้องให้ภาครัฐร่วมกับคนน่านพลิกฟื้นความอุดมสมบูรณ์คืนมา

จังหวัดน่าน เมื่อเพียงสามสิบสี่สิบปีก่อน คือ "เมืองไกลปืนเที่ยง" ที่หากไม่ใช่คนพื้นถิ่นชาวน่านแล้ว ไม่มีใครอยากไป ด้วยการเดินทางแสนยากลำบาก ยิ่งข้าราชการหากได้คำสั่งประจำที่จังหวัดน่าน เสมือนกับถูกลงโทษ ไล่ไปให้ไกลๆ น้ำตาตกในวันรับคำสั่งหรือต้องเกษียณที่น่าน

หากแต่ น่าน กลับมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ นับแต่การเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรล้านช้าง และทางภูมิศาสตร์ เป็นดินแดนแห่งป่าเขาและสาขาน้ำ เป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำตอนเหนือจากกิ่งสายธารลงมารวมตัวเป็นแม่น้ำน่าน ไหลลงสู่ใต้ เป็นมรดกน้ำจากน่านถึง 40% ที่มารวมเป็นแม่น้ำเจ้าพระยาหล่อเลี้ยงแผ่นดินชุ่ม ให้ผู้คนทำมาหากินถิ่นเหนือเรียงไล่ลงมา

ด้วยคุณสมบัติของภูมิประเทศ ป่า เขาลำธารน้ำ จึงทำให้จังหวัดน่าน ซึ่งมีพื้นที่ 7,601,930 ไร่ มีพระราชบัญญัติมานับแต่ พ.ศ.2507 ให้เป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติถึง 6,435,792 ไร่ คิดเป็น 85 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ทั้งหมด มีวนอุทยานแห่งชาติถึง 8 แห่ง มากที่สุดในประเทศ จุดประสงค์ประการหนึ่งให้เป็นป่าสงวนก็คือ เพื่อรักษาพื้นที่ป่าต้นน้ำที่สำคัญของภาคเหนือไว้

หากแต่ในปัจจุบันนี้ ป่านานเหลือเพียง 4,564,996 ไร่ คิดเป็น 72 เปอร์เซ็นต์จากที่เคยมี ด้วยชาวบ้านชาวพื้นถิ่นชาวน่านที่สืบทอดอาศัยอยู่ในผืนป่านี้นานนับแต่บรรพบุรุษรุ่นแล้วรุ่นเล่า ถางป่า ตัดต้นไม้ ทำไร่เลื่อนลอย

ปลูกข้าวโพด เป็นอาชีพที่ทำกิน ทำให้ภูเขาหัวโล้นกันเป็นลูกๆ

น่าตกใจที่ว่า เพียงห้าปีก่อน ป่าสูญหายไปกว่า 252,567 ไร่ การรุกคืบพื้นที่ป่าเร็วขึ้นมากขึ้น หากไม่มีการแก้ไขกันอย่างจริงจัง ทั้งคนน่าน

เจ้าของพื้นที่ ทั้งภาครัฐ ป่าต้นน้ำสำคัญของภาคเหนือจะหมดไป ความแห้งแล้ง น้ำเหือด เขาหัวโล้นจะมาแทนที่ มีผลกระทบต่อธรรมชาติ ต่อนิเวศน์สิ่งแวดล้อมและชีวิตมนุษย์ในอนาคตแน่นอน

โจทย์ การแก้ไข ป่าสูญหาย ภูเขาหัวโล้น มักตอบกันเป็นสูตรสำเร็จไม่ยากคือ...ก็ปลูกป่าสิระดมกันเข้าไปทำให้ ภูเขาหัวโล้นเป็นสีเขียว หรือก็

พันธุ ล้ำชา ขาวน่าน ดำเนินการทำกิจกรรมเพื่อคืนป่านานตลอดมาโดยมิเคยหยุดหลายปีที่ผ่านมา

ชนเผ่าพื้นเมืองที่อาศัยอยู่ในจังหวัดน่านถือว่าวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และ มีการแสดงออกทางวัฒนธรรมที่แตกต่างจากจังหวัดอื่นในภาคเหนือ

จะบอกว่าถ้าหากให้ป่าคงอยู่ ก็กันคนออกจากพื้นที่ป่าไปโดยสิ้นเชิง เดี่ยวป่าก็งอกเขียวเองแหละ

แต่กับจังหวัดน่าน สูตรสำเร็จที่ว่าเอามาแก้ปัญหามันง่ายถึงปานนั้น ด้วยเป็นจังหวัดที่มีอัตลักษณ์พิเศษ กล่าวคือ เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่เป็นป่าสงวนแห่งชาติถึง 85 เปอร์เซ็นต์ เป็นพระราชบัญญัติเมื่อ 53 ปีก่อน แต่ก็มีประชากรคนพื้นถิ่นที่อาศัยแผ่นดินนี้มานับแต่บรรพบุรุษ ยุคอาณาจักรน่านเจ้า สืบทอดกันมาหลายร้อยปี เป็นกำแพงเดิมของแผ่นดิน

เมื่อกฎหมายป่าสงวนครอบคลุมครึ่งศตวรรษก่อน กำแพงเดิมของแผ่นดินเหล่านี้ เดินลงจากกระไดบ้านตัวเอง ไปทำไร่ปลูกพืช ทำมาหากินยังชีพ ก็ทำผิดกฎหมายแล้ว เพราะอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติทั้งสิ้น

ในทางนิติศาสตร์ เจ้าหน้าที่รัฐก็ไปจับได้ ห้ามได้ กระทั่งกันออกไปจากพื้นที่ป่าสงวนได้ หากในทางรัฐศาสตร์การปกครอง จะหักห้ามพร้าด้วยเข้าด้วยกฎหมายอย่างเดียวไม่ได้ ด้วยเขาเหล่านั้นก็เป็นราษฎรชาวไทยเช่นกัน และหากจับขังติดคุกจะเอาคุกที่ไหนมาขังคนเป็นหมื่น

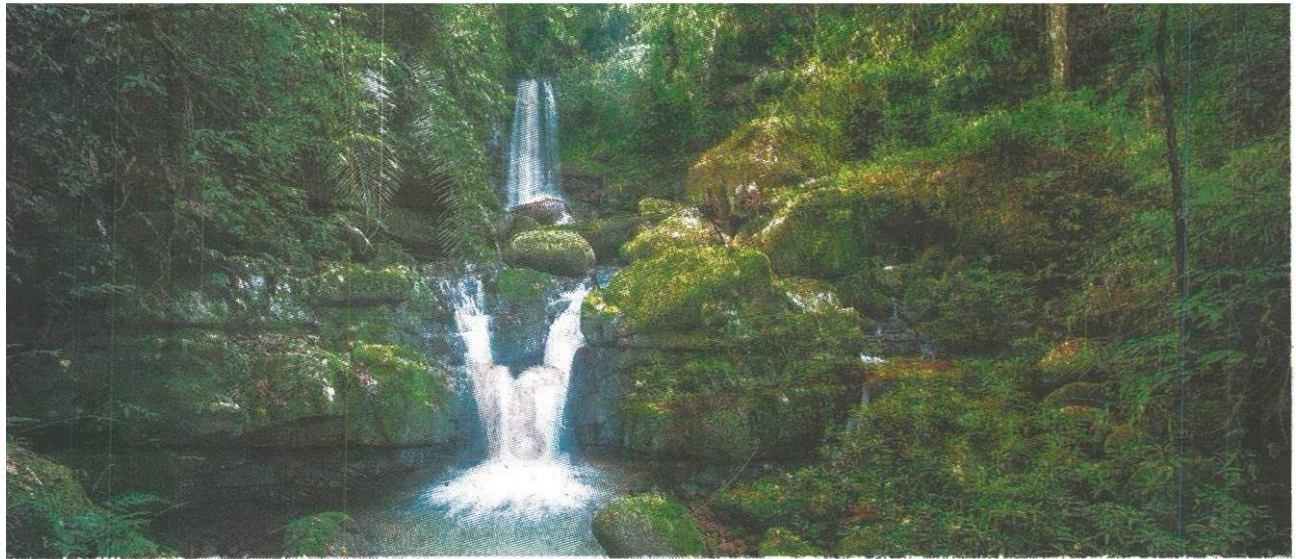
ราษฎรชาวน่านมีอาชีพเรียกโก้ๆ ว่า เกษตรกร แต่ความจริงก็คือ ชาวบ้าน คนพื้นถิ่นที่ทำเป็นแต่เพียงการปลูกพืชไร่ ยังชีพ พืชที่ปลูกทำกันมานับแต่รุ่นปู่ รุ่นพ่อ คือข้าวโพด

“ที่ทำกิน” ของชาวบ้าน คือการถากถางพื้นที่ป่าสีเขียวธรรมชาติหมดไป กลายเป็นไร่ข้าวโพด จากแรงงานคน ใช้เพียงจอบเสียมไร่น้อย ผลผลิตก็น้อย ไม่พอกิน มีเครื่องจักรทุนรอนมาช่วย ขยายพื้นที่ไร่ออกไป เพื่อเพิ่มผลผลิตแลกมาเป็นเงิน ด้วยมนุษย์ต้องกินต้องใช้ มีจำนวนลูกหลานที่งอกเงย

วิถีชีวิตเช่นนี้ ก็มีใช้จะไม่ส้าสั หนึ่อยยาก เอาเปรียบแผ่นดินอย่างเดียว หากแต่เป็น “ภาคบังคับ” ที่ต้องทำให้ชีวิตอยู่รอด

ชีวิตเกิดมาก็ “ทำกิน” อย่างผิดกฎหมายแล้ว เพราะอยู่ในที่ป่าสงวน ยากจนด้วยหนี้สิน ที่ระบบนายทุนครอบงำ นับแต่พันธุ์พืชเมล็ดข้าวโพดที่เอามาปลูกทำไร่ ยาฆ่าแมลงคลุกกับเมล็ดพันธุ์กันแมลงหรือสัตว์มาค้ำกิน (เหมือนผึ้งยาพิษสะสมลงสู่แผ่นดิน ผ่นชะล้างลงไปสะสมต่อในสายน้ำ ชิมซาบอยู่ในปลาธรรมชาติ ชาวบ้านจับ

กินตามประสา ไม่รู้ว่าเอาสารก่อมะเร็งใส่ตัว เพียงเพราะ “ต้นน้ำ” ปลูกข้าวโพด) อยากได้เครื่องทุนแรง เพื่อขยายพื้นที่เพาะปลูก นายทุนหามา

ด้วยการพยายามของชาวจังหวัดน่านกับการอนุรักษ์ผืนป่าทำให้ยังคงรักษาป่าต้นน้ำบางแห่งไว้ได้

แม้ความเจริญจะเข้ามาสู่เมืองใหญ่แต่วิถีชีวิตของชาวน่านยังคงยึดอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก

ให้พร้อม แต่จบบัญชีไว้เป็นเงินกู้ เมื่อผลิตผลบังเกิด เก็บเกี่ยว ก็จะหักเงินกู้นั้นพร้อมดอกเบี้ย ที่ชาวไร่จ่ายเป็นข้าวโพด จะเหลือสักแค่ก็อกบที่เป็นค่าหยาดเหงื่อ สภาพไม่พังกังทาสแรงงาน ที่ชีวิตวนเวียนด้วยหนี้ไม่รู้สิ้น

ที่แย่ที่สุดก็คือ ข้าวโพด ที่ปลูกซ้ำนาตาปีนั้น คือข้าวโพด

คุณภาพต่ำ ไม่ใช่อาหารคน เป็นวัตถุดิบทำอาหารสัตว์ ราคาถูก แทบไม่มีราคา แต่เป็นพืชที่ผลาญแรงงานชีวิตคนทำไร่ ผลาญคุณภาพสิ่งแวดล้อมแผ่นดินไปเรื่อยๆ

แต่จะอย่างไรได้ ในเมื่อพวกเขาชาวไร่พื้นถิ่นแผ่นดินน่านดังกล่าว ทำเป็นแค่ปลูกข้าวโพดเกิดมาตามแบบปู่แบบพ่อ ขาดองค์ความรู้ที่จะให้ "ทำกิน" ในรูปแบบอื่น ที่สร้างคุณภาพชีวิตและไม่ผลาญแผ่นดินป่าสรวง

ถามว่ามีการแก้ไขปัญหา ทั้งรักษาพื้นที่ป่าต้นน้ำของชาวน่าน ทั้งให้คุณภาพชีวิตชาวพื้นถิ่นน่านมีความเป็นอยู่ดีขึ้น โดยไม่ต้องยังชีพทำไร่เลื่อนลอย ด้วยการผลาญพื้นที่ป่า ของภาครัฐไหม?

มีแน่นอน มีมาทุกช่วงทศวรรษ ในหลาย ๆ ทศวรรษที่ผ่านมา แต่แก้ไขได้ผลมากนักแค่ไหนนั้น ก็มีมากมายที่เป็นองค์ประกอบ ทำให้

จังหวัดน่านไม่เดินทางไปสู่การแก้ไขปัญหาย่างจริงจัง อย่างตรงเป้า...จนถึงแม้วันนี้

คนน่านส่วนใหญ่ เป็นคนดี รักแผ่นดินป่าเขาลำธารน้ำของพวกเข่า อยากมีแผ่นดินในอุดมคติกันทั้งนั้น ต่อให้ชาวไร่ยากจน ที่ทำกินในป่าสรวง ถ้ามี "ใคร" ที่จะจงเขาทำมาหากิน ยังชีพด้วยคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ไม่เบียดเบียนพื้นที่ป่าทำไมเขาจะไม่ทำเล่า

แผ่นดินน่านนี้ มีคนดีศรีน่านในทุก

ระดับสังคม ไม่ว่า เจ้าอุปราชองค์เจ้า ที่เป็น ศูนย์กลางชีวิตของชาวบ้าน ผู้นำชุมชนท้องถิ่น หรือแม้แต่การเมืองก็ดูจะ “คลืน” กว่าที่อื่นใด

หรือแม้กระทั่ง บุคคล ชื่อเสียง มัน สมอง ระดับชาติอย่าง บัณฑูร ล่ำซำ ก็ปวารณา ตนเป็น ชาวนาน ภูมิลาเนาตามบัตรประชาชน อยู่ ที่น่าน ดำเนินการทำกิจกรรมเพื่อแผ่นดินน่านมิ เคยหยุดหย่อนเลยในหลายปีที่ผ่านมา โดยเฉพาะ โครงการ “รักษานาน” ซึ่งอยู่ภายใต้โครงการสวน พระองค์ใน สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราช กุมารี, และมีจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กองทัพบก มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และจังหวัดร่วมกันดำเนิน การ มีเป้าหมายนำป่าน้ำของจังหวัดน่าน...กลับ คืนมา

กล่าวได้ว่า ภาคประชาชน คนน่าน เขารักแผ่นดินป่าเขาธารของพวกเขามากกว่าที่จะ จัดระบบระเบียบ เพื่อชาวพื้นถิ่นอยู่ได้ พื้นที่ป่าไม่ ถูกเบียดเบียน ข้าจะมอบคืนพื้นที่ป่าเพิ่มขึ้นจาก ที่มี 72 เปอร์เซ็นต์ ให้เป็น 90 เปอร์เซ็นต์ให้ได้ ในอนาคต

ชาวนาน สามารถรวมพลัง ทำใจหยาบ มา เพื่อการฟื้นฟูผืนดินจังหวัดน่านให้เห็นผลเป็น รูปธรรม ไปสู่ความฝันที่เป็นจริงได้ ภายในสิบปี

แต่ที่ไม่สามารถจะดำเนินไปได้ตาม แนวทางเป้าหมาย เนื่องจากไม่ได้ “โอกาส” ที่เปิดกว้าง จากระบบการบริหารของภาครัฐ ที่สั่งการ ตามขั้นตอน มาจากศูนย์กลางอำนาจผ่านกระทรวง สำคัญคือ กระทรวงมหาดไทย, กระทรวงเกษตร, กระทรวงการคลัง ไปจนถึงกระทรวงการท่องเที่ยวฯ ในลักษณะต่างคนต่างทำ ตามขั้นตอนและการปฏิบัติ ในกรอบกฎหมายของแต่ละกระทรวง

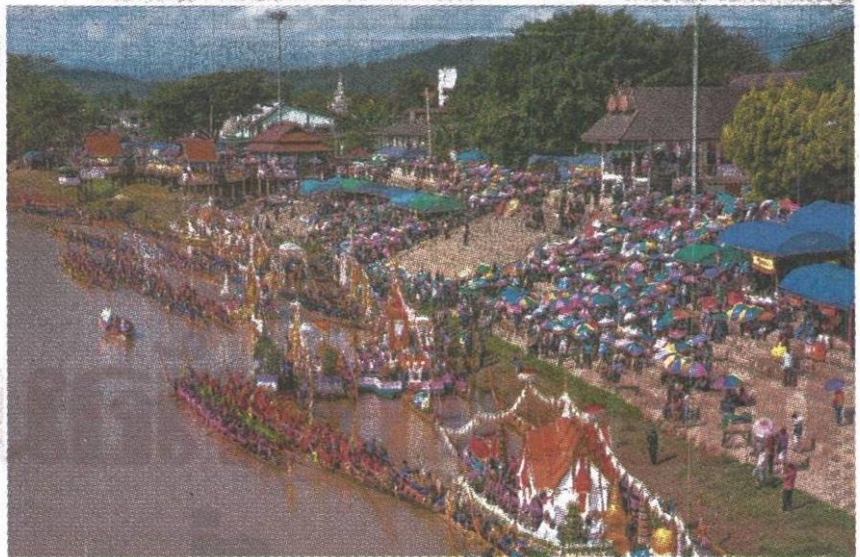
ต้องยอมรับความจริงว่า ระบบบริหาร ราชการแผ่นดิน ในรูปแบบ ข้าราชการกระทรวง ทบวงกรม ที่มีมานานนับแต่สมัยรัชกาลที่ 5 เป็นร้อยปี

อำนาจสูงสุดมาจากส่วนกลาง ต่างกระทรวง ต่างคน ต่างทำ ชาวนานไกลปืนเที่ยง ถูกครอบด้วยจิตสำนึก ข้าราชการคือเจ้าขุนมูลนาย

กับชาวนานแล้ว ไม่ว่าจะอะไร อย่างไร แม้เป็นเรื่องสำคัญกับชีวิตความเป็นอยู่ของตัวเอง ก็ยัง...แล้วแต่ท่าน ขึ้นอยู่กับท่าน...ข้าราชการเอง ก็อยู่ในวังวน ต่างคนต่างปฏิบัติ ต่างกระทรวง ยิ่งจังหวัดน้อยนิด ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่มองข้ามผ่าน ก็ยังขาดแรงกระตุ้นของข้าราชการชั้นผู้น้อย ผู้กลาง แม้แต่ ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน ข้าราชการ หัวแถวเรียงรายใต้ตราแผ่นดินลงมาตามลำดับชั้นก็ เฉลอะ...ถ้าไม่ใช่คนเลือดดินน่านจริงๆ กลับสู่บ้านเกิด ก็ย่อมรู้สึก ตัวเองเล็กกว่า ค่อยกว่า ข้าราชการ ตำแหน่งเดียวกันในจังหวัดอื่น ท่านจะมีแรงใจ พัฒนาจังหวัดทุกหย่อมที่ลืมหูลืมตาตื่นเช้าได้อย่างไร? ดังนั้น ทำไมกลุ่มคนรักน่านทั้งมวล ถึงรายงานวิดิแห่งน่าน ความหวังที่จะแก้ไขให้เป็น

ต้นไม้ในป่าใหญ่ที่แสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของผืนป่าจังหวัดน่านที่มีมาแต่ครั้งอดีต

บรรยากาศการแข่งขันทบเรือยาวประเพณีที่จังหวัดน่านยังได้รับความนิยมมาจนถึงทุกวันนี้

จังหวัดในอุดมคติ เป้าหมายที่จะให้ป่าต้นน้ำกลับ คืนมาต่อ ๗ พ.ค. พล.อ.ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ในคราวเยี่ยมจังหวัดน่านอย่างเป็นทางการเมื่อเร็วๆ นี้

ท่านนายกรัฐมนตรีกระทรวงต่างๆ ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ล้วนได้ฟังคำบรรยาย โดย บัณฑูร ล่ำซำ ในฐานะประชาชนชาวนาน ผู้รัก แผ่นดินป่าเขาธาร

ท่านนายกฯ ท่านทราบและเข้าใจใน ปัญหาในทุกประการ ท่านเองในฐานะนายกรัฐมนตรี ย่อมอยากที่จะให้ทุกจังหวัดทั้งประเทศไทย สามารถ แก้ไขปัญหาในจังหวัดของตัวเองได้ เพื่อคนของ จังหวัดที่เป็นไทย มีการพัฒนา มีคุณภาพชีวิต ที่ดี หากแต่ขั้นตอนระเบียบแห่งการบริหารราชการ แผ่นดิน ระบบข้าราชการกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ยังคงเป็นเรื่องละเอียดอ่อนอย่างมาก จำต้องใช้เวลา

ค่อยเป็นค่อยไป

กระนั้นหากจำต้องใช้เวลา ค่อยเป็น ค่อยไป กับระบบโครงสร้างบริหารจังหวัดแบบเดิมๆ กว่าถั่วจะสุก งาก็ไหม้ ป่าต้นน้ำน่านหดหาย น้ำ ธรรมชาติเหือดแห้งแล้งไปอย่างรวดเร็ว เวลาจริงไม่ เคยรอใครจริงๆ

รัฐบาลนี้เป็นรัฐบาลที่มีบุคลิกพิเศษ ที่ไม่อาจหาได้อีกแล้วในกระบวนการแห่งการปกครอง ประเทศ ผู้นำรัฐบาลมีความแข็งแกร่ง มุ่งมั่น ทำงานหนัก กล่าวก็จะแก้ไขเปลี่ยนแปลง กล่าวก็จะ “ผ่าตัด” ปัญหาหมักหมม เลือยช้า เชื่องช้า ต้องการทุกสิ่ง หากสิ่งนั้นจะทำให้ประชาชนชาวไทยมีคุณภาพชีวิต, ที่ดีขึ้น รักแผ่นดินเกิดมากขึ้น

ท่านนายกรัฐมนตรี ในรัฐบาลชุดนี้ มีดาบอาญาสิทธิ์ ม.44 ที่ท่านใช้เพื่อ “ผ่าตัด” สิ่งหมักหมมในแผ่นดิน ตั้งแต่เรื่องใหญ่ขึ้นเรื่องเล็ก

ถ้าเป็นคุณต่อประชาชนโดยรวม

ได้ปีก แห่งอาญาสิทธิ์ ม.44 ท่านสามารถทำให้ เป็นคุณอันใหญ่หลวงกับแผ่นดินได้อย่างมากที่สุด เป็นงานชิ้นสำคัญในรัฐบาลของท่าน ที่ทำเพื่อแผ่นดินไทยได้เลย นั่นคือ

การออก พ.ร.บ. กฎหมายพิเศษเพื่อบูรณาการแผ่นดินจังหวัด อันเป็นเส้นทาง fast track เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการบริหารราชการ และการทำงานร่วมขององค์กรเอกชน แต่ละจังหวัดนั้นๆ

กฎหมายพิเศษนี้มีเป้าหมาย เพื่อแก้ไข ปัญหาของจังหวัดต่างๆ ด้วยทุกจังหวัดย่อมมี ปัญหาทับซ้อนต่างกัน โจทย์ต่างกัน การบริหาร ราชการแผ่นดินของกระทรวงทบวงกรมต่างๆ ในจังหวัดนั้นๆ ยังไม่เหมือนกันเลยด้วยซ้ำ ถ้าหากเป้าหมายมุ่งไปสู่ความสำเร็จคือ ประชาชนจังหวัดนั้นๆ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีอาชีพมั่นคง เพราะพวกเขาได้รับการแก้ปัญหาที่ถูกจุด

กระบวนการขั้นตอนแห่งการบูรณาการ จังหวัด จะได้รับการพิจารณาถ่วงดุลในทุก ประเด็น แห่งศิลปะการปกครอง ละเอียดยิบแห่ง โจทย์ปัญหา และคำตอบที่นำไปปฏิบัติได้จริง สู่เป้าหมายที่ยั่งยืน

แต่ละจังหวัดที่เข้าโครงการบูรณาการ พิเศษนี้ ต้องมีพิมพ์เขียวที่พร้อมมูล ตกผลึกชัดเจน ที่จะปฏิบัติตามขั้นตอน ใช้เวลาครบวงจร เท่ากับอายุกฎหมายพิเศษนั้นๆ คือ ให้เวลาสิบปี

จังหวัดน่าน เป็นจังหวัดเล็ก ปัญหาของ จังหวัดชัดเจน มีความพร้อมภาคส่วนประชาชน คนน่านล้วนรักแผ่นดินของเขา ถ้าหากมีกฎหมาย พิเศษบูรณาการแผ่นดินจังหวัดมารองรับ ปัญหาที่ ต้องการช่วยกันแก้ไข ต้องสัมฤทธิ์ผลแน่นอน

การบริหารประเทศของท่านนายกรัฐมนตรี เป็นงานหนัก ยากสาหัส ในทุกๆ วันมีเรื่องราว ราชการแผ่นดินประเดประดังเข้ามาสารพัด เหตุฉะนั้นบางทีท่านจะเห็นปัญหาของจังหวัดน่าน เป็นเรื่องเล็กน้อย มองผ่านไปก่อนได้

แต่หากพิจารณาให้ดี ท่านจะเห็นว่า นี่คือการ "พร้อม" แห่งการพัฒนาบูรณาการ แผ่นดิน ที่ไปสู่วิถีการดำเนินการในรูปแบบใหม่ ทุกจังหวัดก็ทำได้ บูรณาการแผ่นดินตัวเองได้ ประเทศไทยทั้งประเทศก็ดีขึ้น มีพลเมืองดีมากขึ้น ภาระแห่งข้าราชการที่อ้าง รับผิดชอบต่อประชาชนก็น้อยลง

นี่จะเป็นโปรเจกต์ผลงานโบแดงยิ่งใหญ่ แห่งรัฐบาลชุดนี้ และตัวท่านนายกรัฐมนตรี ที่ไม่ว่า ยุคใด ยิ่งรัฐบาลนักการเมืองยิ่งไม่กล้า

เป็นท่านคนเดียวจริงๆ ที่สามารถใช้ อาญาสิทธิ์ บิรมตราประทับรับรอง พ.ร.บ. กฎหมาย พิเศษ บูรณาการแผ่นดินจังหวัด

และสมควร เริ่มโมเดล ที่จังหวัด น่าน เป็นจังหวัด แรกของประเทศด้วย สัมฤทธิ์ผลแน่นอน ภายในสิบปี

สแกน QR Code นี้เพื่อดู
www.siamsport.co.th